

Klart för skrivsuccé!

KAN DU SKRIVA? Jag antar att du svarar ja på den frågan.

Men hur många olika typer av texter kan du skriva? Den frågan är inte lika lätt att svara på. Det finns nämligen massor av texter att välja mellan. En del texter vill berätta en rolig och påhittad historia medan andra vill informera dig om något som har hänt i verkligheten. Vissa texter vill argumentera för en åsikt medan andra vill beskriva hur ett djur ser ut. I skolan ska du lära dig att skriva olika typer av texter, som *berättar*, *beskriver*, *förklarar*, *instruerar* och *argumenterar*.

I den här boken kommer du lära dig att skriva dessa olika typer av texter. Du kommer lära dig att känna igen texterna till utseendet, hur de är uppbyggda och vilket språk du ska använda. Dessutom kommer du att få skriva en massa roliga, intressanta och spännande texter med penna eller på dator. Kom ihåg: ju mer du tränar på att skriva, desto större skrivsuccé kommer det att bli!

Lycka till med ditt skrivande!

Pär Sahlin

DIKT

Hur känns en regnig dag? Kan hjärtat vara en djungel? I en dikt kan allt hända. Där kan orden rimma och känslorna storma. Läs de två dikterna på det här uppslaget och fundera på vad de vill uttrycka för känslor.

Mitt hjärta är en djungel

Ibland tänker jag
att mitt hjärta är en djungel

en skog fylld av
träd
lianer
och varma löv

en glänta fylld av
taggiga
ulliga
ylande djur

och i djungelns mitt
en flod
så djup
att ingen vet
när den tar slut

Regniga dagar

Regniga dagar
ni är som gråt
och fiskbullssås
så blötigt blötiga
och gråigt gråiga

Regniga dagar
ni är som sorg
och sprucken korv
så gråtigt gråtiga
och deppigt deppiga

Regniga dagar
ni är som luft
och skorstenspuff
så molnigt molniga
och rökigt rökiga

Regniga dagar
ni är som skratt
och regnbågsprakt
så flamsigt flamsiga
men magiskt magiska

DU KOMMER NU att få lära dig vad en dikt är.

VAD ÄR EN DIKT?

Texterna *Mitt hjärta är en djungel* och *Regniga dagar* är dikter. I en dikt kan man beskriva känslor, tankar, händelser eller drömmar. En del dikter är sorgliga medan andra är fulla av humor och skratt. Den som skriver dikter kallas för poet, diktare eller lyriker.

Diktens struktur

Dikter kan vara uppbyggda på olika sätt. En del dikter är korta, bara några ord eller rader. Andra dikter är långa, som berättelser.

► **Läs och svara på uppgifterna. Arbeta gärna med en kamrat.**

Versrad och strof

En dikt består av något som kallas för versrader och strofer.

En versrad är en rad i en dikt.

En strof är flera versrader som hör ihop.

Regniga dagar
ni är som gråt
och fiskbullssås
så blötigt blötiga
och gråigt gråiga

1. Hur många versrader och strofer finns det i dikten *Regniga dagar*?

Radbyte

Versraderna i en dikt kan vara både långa eller korta. Det är du som skriver som bestämmer när du vill byta rad. En del som skriver dikter försöker skapa en rytm med hjälp av radbytena.

2. Här nedanför ser du två versioner av inledningen till dikten *Mitt hjärta är en djungel*. Läs dem högt för dig själv. På vilket sätt ändras rytmen när radbytena är olika?

Ibland tänker jag
att mitt hjärta är en djungel

en skog fylld av
träd
lianer
och varma löv

Ibland tänker jag att mitt hjärta är en djungel
en skog fylld av träd lianer och varma löv

Titel

En del dikter har en rubrik, eller titel som det också kallas. Titeln kan sammanfatta vad dikten handlar om.

Regniga dagar

3. Läs dikten *Regniga dagar*. Kom på en annan titel till dikten, som du tycker passar.

Begripa

Diktens språk

I en dikt kan du leka med språket på olika sätt. Du kan till exempel rimma eller hitta på egna ord.

► **Läs och svara på uppgifterna. Arbeta gärna med en kamrat.**

Upprepningar

I en dikt kan du prova att upprepa ett eller flera ord. Det ger rytm åt dikten.

4. Vilka ord eller versrader upprepar sig i dikten *Regniga dagar*?

Regniga dagar
ni är som gråt ...

Regniga dagar
ni är som sorg ...

Regniga dagar
ni är som luft ...

Rim och allitteration

Många dikter rimmar. Det vanligaste rimmet är när orden i slutet på raderna rimmar med varandra.

5. Finns det fler ord som rimmar på varandra i någon av dikterna? Vilka ord är det?

så blötigt blötiga
och gråigt gråiga

En annan typ av rim är allitterationen. I en allitteration har den som skriver medvetet låtit flera ord i dikten börja på samma bokstav.

6. Vilka andra allitterationer finns i dikterna?

så molnigt molniga
och rökigt rökiga

Nya ord

I många rim och ramsor för barn finns det ofta påhittade ord. Men även i dikter för vuxna kan det finnas ord som ingen annan har använt förut. De påhittade orden kan till exempel beskriva en känsla på ett nytt sätt.

7. Vad tror du att det innebär att vara gråigt gråiga?

så blötigt blötiga
och gråigt gråiga

Bildspråk

I dikter är det vanligt att använda bildspråk. Det betyder att du med hjälp av språket skapar bilder i huvudet hos läsaren.

Det vanligaste bildspråket är *liksomheten*. Då jämför du en sak eller person med någon eller något annat. Du använder ordet ”som” när du jämför.

Regniga dagar
ni är **som** gråt
och fiskbullssås

8. Vilka fler liknelser finns i dikten *Regniga dagar*?

Ett annat bildspråk är *metaforen*. Det är också en slags liknelse. Men istället för att skriva att någon är *som* något annat, skriver du att någon *är* något annat.

Mitt hjärta är en djungel

9. Vad tror du författaren menar med metaforen ”mitt hjärta är en djungel”?

UNDERSÖK EN DIKT

Undersök en dikt och jämför den med vad du har lärt dig om dikter.

- Hur många versrader och strofer finns det?
- Finns det några upprepningar i dikten? Vilka då?
- Finns det några rim i dikten. Om ja, vilken typ av rim?
- Använder sig diktaren av några bildspråk? Vilka då?
- Vad handlar dikten om? Vilka tankar får du av dikten?

REDOVISA

Redovisa resultatet från undersökningen.

DU SKA NU SKRIVA en egen dikt. Under rubrikerna *Innan du börjar skriva* och *Börja skriva* får du hjälp att bygga upp din text.

Innan du börjar skriva

► Följ arbetsgången och gör en plan.

- 1. VÄLJ ÄMNE**
Välj vad din dikt ska handla om. Den kan till exempel handla om en känsla som du har eller en tanke som du har funderat på. Vanliga ämnen i en dikt är kärlek, längtan, sorg och ilska. Men det kan också handla om naturen eller om dig själv. Skriv ner vilka tankar du har om ditt ämne.

-
- 2. VÄLJ UTFORMNING**
Hur vill du att din dikt ska vara utformad? Ska den vara lång eller kort? Ska du byta rad ofta för att skapa rytm? Ska den bestå av en strof eller flera?

Börja skriva

- **Skriv ett första utkast till din dikt.**

Titel

Om du vill kan du ge dikten en titel.

Språkliga knep

Använd dig av rim, upprepningar, påhittade ord och bildspråk i din dikt.

Respons

När du har skrivit ett första utkast av din text är det dags för respons. Byt text med en kamrat. Har din kamrat fått med följande?

- radbyten för att skapa rytm
- rim, upprepningar och bildspråk
- titel (behöver inte ha det)

★ Läs mer om hur du ger respons i Lilla uppslaget på sidorna 97–98.

Skriv klart

Nu är det dags att skriva klart din dikt. Ta hjälp av responsen som du har fått. Förfina texten så att du känner dig helt nöjd. Läs igenom en sista gång och rätta stavfel och andra felaktigheter.

Grattis! Du har nu skrivit en dikt!

REDOVISA

Redovisa din text muntligt eller skriftligt.